

Bene visuose namuose randami, dienas ir metus skaičiuojantys, viską žinantys. Kas tai? Turbūt nei vienas neabejoja, kad kalbama apie kalendorių. Šie laiko metraštininkai apsilankė Panevėžio Elenos Mezginaitės viešosios bibliotekos padalinyje – Smėlynės bibliotekoje. Čia nuo vasario 11-os dienos yra eksponuojama senų kalendorių paroda „Mane sukūrė tokį – ne tik metus skaičiuoti“.

Nuo praėjusio šimtmečio pradžios iki šių dienų surinktų įvairios tematikos kalendorių paroda į Smėlynės biblioteką atkeliavo iš Biržų rajono savivaldybės Jurgio Bielinio viešosios bibliotekos Germanišio kaimo filialo. Pasak parodos rengėjų, kalendorius – tai laiko matavimo būdas. Jam lemta gyventi net du gyvenimus: pirmasis – kai atlieka tiesioginę funkciją, antrasis – kai tampa amžiaus liudytoju ir metraštininku. Tikrai nedaugelis žino, kad kalendoriai vis „atsikartoja“. Pasak parodos rengėjų, taip gali nutikti kas 28-erius, 6-erius ar 11-ka metų.

Paroda tikrai išskirtinė – joje galima pamatyti net keturis praėjusio amžiaus pradžioje išleistus kalendorius. Vienas jų – prieš keletą mėnesių parodą papildęs eksponatas, daugiau nei šimtmetį gyvuojantis – 1911 metais Brukline (JAV) lietuvių kalba išleistas kalendorius „Ūkiškasis kalendorius 1912 metais“. Kitas – „1923 metų kalendorius“, kuriame tarp įvairių patarimų, spėjimų, gamtos reiškinių aprašymų galima išvysti ir nuo 1913 metų iki šiol gyvuojančio saldainių fabriko „Rūta“ reklamą. Dar vienas dvidešimto amžiaus pradžios kalendorius – 1928 metais Kaune išleistas „Darbo žmonių kalendorius 1928 metams“. Jo puslapiuose nugulė Lietuvos himnas, įvairūs patarimai, eilėraščiai, pateikta Lietuvos darbo federacijos programa, veikla ir jos tikslai. Ketvirtas dėmesio vertas leidinys – 1933 metais Marijampolėje Lietuvos brolių pranciškonų išleistas „Šv. Antano kalendorius 1933 metams“. Išskirtinė jo ypatybė – jame publikuojami „popiežiaus portretai“, tarp kurių galima pamatyti ir Popiežių Martyną V, kuris tvirtino turėjęs giminystės ryšių su Lietuvos Didžiaisais kunigaikščiais.

Šalia šių tikrai išskirtinių eksponatų, parodą puošia ne mažiau svarbūs kiti įvairios tematikos kalendoriai, kuriuose atsispindi to meto stilistika, gyvenimo būdas, istoriniai faktai: kolūkiečio, pasakų, valstiečių, sveikatos ir astrologijos, šeimos ir kt. Parodą sudaro kabinami ant sienų, pastatomi ant stalo, pagal knygos principą kurti kalendoriai.

Smėlynės biblioteka maloniai kviečia aplankyti parodą „Mane sukūrė tokį – ne tik metus skaičiuoti“, kuri bus eksponuojama iki kovo 11 dienos.

Vaida Žalienė

Vyresn. metodininkė komunikacijai ir projektų valdymui

Lolitos Pranienės nuotrauka

